

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **U., I.**, zastúpený **J. P., T.**, proti žalovanému: **1./ I. K. a A. K.**, obaja bytom F., zast. **J. P., D.**, **2./ R. H. a A. H.**, S., zast. **M. Z.**, advokátka, K., **3./ A. K. a R. K.**, S. a I. T., S., zast. **M. N.**, advokát, D., Advokátska kancelária N., s. r. o., **o zaplatenie 1.350.992,50 Eur (40.700.000,-- Sk) s príslušenstvom**, o odvolaní žalovaných v 2./ a v 3./ rade proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 19. apríla 2010, č. k. 61 Cb 46/1997-259 v časti trov konania, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 19. apríla 2010, č. k. 61 Cb 46/1997-259 vo výroku o trovách konania vo vzťahu k žalovaným v 2./ a 3./ rade **z r u š u j e** a v rozsahu zrušenia **v r a c i a** vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave uznesením z 19. apríla 2010 č. k. 61 Cb 46/1997-259 rozhodol tak, že konanie zastavil, žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania a žalobcovi súdny poplatok nevrátil.

Z odôvodnenia vyplýva, že si žalobou doručenou súdu dňa 4. marca 1997 žiadal pôvodný žalobca, S., a. s., S., aby zaviazal žalovaných uspokojiť pohľadávku žalobcu vzniknutú z úveru poskytnutého na základe úverovej zmluvy č. X. voči „dlžníkovi“, strpieť predaj založených nehnuteľností.

Predmetnú pohľadávku pôvodný veriteľ, S., a. s., postúpil spoločnosti S., a. s., ktorá pohľadávku postúpila spoločnosti M., a. s., a ten ju následne postúpil spoločnosti U..

Uznesením zo dňa 1. apríla 2009 súd pripustil zmenu petitu žaloby tak, že žalovaní v 1./, 2./ a v 3./ rade sú povinní zaplatiť žalobcovi sumu 1.350.992,50 Eur s príslušenstvom v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, pričom žalobca je oprávnený domáhať sa uspokojenia tejto pohľadávky proti žalovaným len do výšky výťažku z predaja nehnuteľností, na ktorých je zriadené záložné právo na zabezpečenie tejto pohľadávky a to nasledovne

- voči žalovaným v 1./ rade len z výťažku predaja nehnuteľnosti k. ú. B., obec B., súp. č. X. - rodinný dom, nachádzajúci sa na parcele X. zapísaný na LV č. X.,
- voči žalovaným v 2./ rade len z výťažku z nehnuteľnosti v k. ú. D., obec B.D., pozemky vedené ako zastavané plochy a nádvoria na parcele X. a záhrady na parcele č. X., zapísaných na LV č. X.,
- voči žalovaným v 3./ rade len z výťažku z nehnuteľnosti v k. ú. B., obec B., súp. č. X. - rodinný dom, nachádzajúci sa na parcele X., pozemok na parcele č. X. – zastavané plochy a nádvoria a pozemok na parcele X. záhrady zapísané na LV č. X..

Podaním doručeným súdu dňa 25. marca 2010 žalobca zobrať žalobu späť v plnom rozsahu.

Žalobca tvrdil, že žaloba bola podaná pôvodným žalobcom dôvodne, nakoľko dlžník svoju pohľadávku nesplatil a konkurz voči nemu bol zastavený pre nemajetnosť, teda nebol predpoklad uspokojenia veriteľa dlžníkom. Z dôvodu zastavenia konkurzu pre nemajetnosť, pôvodný žalobca uplatnil v roku 1997 svoj nárok súdnou cestou na Krajskom súde v Bratislave voči ručiteľom – záložcom o určenie povinnosti strpieť predaj založených nehnuteľností.

Žalovaní v druhom rade (R. H., a A. H.) podali žalobu o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, spolu so žiadosťou o vydanie predbežného opatrenia so zákazom nakladať so založenou nehnuteľnosťou, ktorá bola vedená na Okresnom súde Bratislava IV pod č. k. 5 C 117/2004.

Konanie vedené na Okresnom súde Bratislava IV po č. k. 5 C 117/2004-156 bolo zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby a na základe zastavenia konania už nie je z pohľadu žalobcu dôvodné pokračovať v tomto súdnom spore, a preto berie späť žalobu v celom rozsahu a žiada súd, aby vydal zastavujúce uznesenie a o náhrade trov konania, rozhodol v súlade s ust. § 146 O. s. p.

V zmysle § 96 ods. 1, 3 O. s. p. navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa odseku 2 citovaného zákonného ustanovenia, súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí, v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Podľa odseku 3 citovaného zákonného ustanovenia, nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie zastavilo.

Podľa § 13 ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov o vrátení súdneho poplatku podľa citovaného ustanovenia, nemôže súd rozhodnúť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom bol zaplatený; to neplatí, ak navrhovateľ vzal návrh na začatie konania, odvolania alebo dovolania späť pred prvým pojednávaním.

Preto súd rozhodol tak, že konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal trovy konania.

Žalovaní v 3./ rade podali proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v Bratislave v časti výroku trov konania, v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Proti uvedenému uzneseniu v časti výroku o trovách konania, v ktorej súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov, žalovaní v 3./ rade namietajú a domnievajú sa, že podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p. rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a to z nasledovných dôvodov, že konajúci súd konanie zastavil na základe späťvzatia žaloby žalobcom zo dňa 22. marca 2010 a o trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie zastavilo.

Žalovaní v 3./ rade ďalej uviedli, že náhrada trov konania je ovládaná zásadou úspechu vo veci (§ 142 ods. 1 O. s. p.), ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť alebo komu sa prihodila náhoda, ktorá ich vyvolala (§ 146 ods. 2, § 147 a § 148 ods. 2 O. s. p.). V zmysle § 146 ods. 2 prvá veta, ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Podľa uznesenia Ústavného soudu ČR zo dňa 1. apríla 2003, sp. zn. II. ÚS 563/01 Sb. nál. usn., č. 8/sv. 30, v takýchto prípadoch nemožno interpretovať použitý termín „zavinenie“ v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa účastníka konania (teda i jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzatí žaloby), eventuálne tiež náhoda, a dôsledkom je vznik nákladov druhého (ďalšieho) účastníka.

Preto žalovaní v 3./ rade vyjadrili svoj názor, že ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia žaloby, nemôžu sa nepriaznivé majetkové dôsledky, spojené s trovami konania, vyvolané týmto sporom dotknúť toho účastníka konania, ktorý svojím procesným úkonom spor nevyvolal.

Vychádzajúc z uvedeného žalovaní v 3./ rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadali, aby im súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia, tak ako ich vyčíslil v prílohe.

Preto žalovaní v 3./ rade navrhli, aby odvolací súd v zmysle § 220 O. s. p. zmenil napadnutú časť výroku rozsudku nasledovne: Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným

v 3./ rade na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov konania vo výške 5.758,70 Eur a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Žalovaní v 2./ rade podali proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v Bratislave v časti výroku trov konania, v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Proti uvedenému uzneseniu v časti výroku o trovách, v ktorej súd prvého stupňa nepriznal náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov, žalovaní v 2./ rade v odvolaní uviedli, že je zrejmé, že žalobca listom zo dňa 25. marca 2010 vzal žalobu proti žalovaným v druhom rade v celom rozsahu späť, a to z dôvodu, že pre žalobcu nie je dôvodné pokračovať v tomto súdnom spore, pretože došlo k zastaveniu súdneho konania vedeného Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 5 C 117/04 vo veci vyslovenia neplatnosti záložnej zmluvy, uzavretej medzi žalovanými a S. (na základe ktorej malo dôjsť k zabezpečeniu pohľadávky vo výške 41 mil. Kčs postúpenú žalobcovi).

Na základe návrhu žalobcu súd konanie zastavil a podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. nepriznal žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania.

Odôvodnenie prezentované žalobcom, pre ktoré by súd konanie mal zastaviť a náhradu trov konania účastníkom konania nepriznať, však nezakladá dôvod pre postup súdu podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ale pre postup súdu podľa § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p., a to z dôvodu, že žalobca späťvzatím návrhu zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť.

Žaloba podaná proti žalovaným od samého počiatku nebola dôvodná. Pôvodný žalobca podal žalobu o prehlásenie vôle a žiadal, aby dali žalovaní súhlas žalobcovi na odpredaj ich nehnuteľností založených na základe záložnej zmluvy, ktorých hodnota bola záložnou zmluvou určená vo výške 2.054.160,-- Kčs a zároveň, aby boli žalovaní povinní uzavrieť s pôvodným žalobcom mandátnu zmluvu alebo notársku zmluvu na odpredaj týchto nehnuteľností.

Následne súd osobitným uznesením pripustil zmenu petitu prezentovanú súčasným žalobcom, podľa ktorého mali byť zaviazaní zaplatiť súčnému žalobcovi sumu 1.350.992,50 Eur. Avšak ani takáto žaloba nebola dôvodná, nakoľko už rozsudkom Mestského súdu v Bratislave, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 7. júna 1995 a vykonateľnosť dňa 12. júna 1995, súd zamietol voči žalovaným žalobu pôvodného žalobcu

z dôvodu, že ako záložcovia nie sú povinní zaplatiť úver, ktorý bol zabezpečený záložnou zmluvou (pôvodný žalobca, rovnako ako aj súčasný žalobca žiadal, aby súd uložil povinnosť zaplatiť úver vo výške 41 mil. Sk, ktorý dlžník L. H. nevrátil).

Po zmene petitu a jeho schválení súdom bol žalobca vyzvaný, aby uhradil súdny poplatok určený zo žalovanej sumy 1.350.992,50 Eur vo výške 33.194,-- Eur, ktorý však žalobca nezaplatil a účelovo (a najmä bezdôvodne) vzal žalobu v celom rozsahu späť v záujme vyhnúť sa úhrade súdneho poplatku. Nezaplatenie súdneho poplatku a najmä nedôvodnosť žaloby je potrebné vnímať ako skutočný dôvod, pre ktorý sa žalobca rozhodol vziať žalobu voči žalovaným späť.

V súvislosti s dôvodom, ktorý žalobca uviedol v späťvzátí návrhu spočívajúci v tom, že súdne konanie na Krajskom súde v Bratislave vnímal ako dôvodné len do okamihu, kým Okresný súd Bratislava IV, nezastavil súdne konanie o vyslovenie neplatnosti záložnej zmluvy, osobitne poukazujem na to, že otázkou platnosti, resp. neplatnosti záložnej zmluvy by sa ako otázkou predbežnou musel vysporiadať predovšetkým tento súd, nakoľko platnosť záložnej zmluvy bola namietaná už na pojednávaní dňa 29. mája 2006.

S ohľadom na doposiaľ uvedené je zrejmé, že k zastaveniu súdneho konania došlo výlučne z dôvodov na strane žalobcu. Žalovaní v 2./ rade sa počas súdneho konanie správali zodpovedne, pojednávaní sa riadne a včas zúčastňovali, dokonca vyvíjali snahu o mimosúdne skončenie veci.

Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 1992, sp. zn. 2 Obo 18 „Ak navrhovateľ vezme návrh späť a nejde o prípad podľa § 146 ods. 2 druhá veta O. s. p., z procesného hľadiska zásadne platí, že zavinil zastavenie konania, a preto je povinný nahradiť odporcovi trovy konania“.

V súlade s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu žalovaným v 2./ rade, vzniklo právo na náhradu trov konania, ktoré spočívajú v trovách právneho zastúpenia, a to za nasledovné úkony právnej služby:

1. príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom (10. júna 2004);
2. účasť na pojednávaní dňa 18. novembra 2005 vo výške ¼ nakoľko pojednávanie sa uskutočnilo bez prejednaní veci a bolo odročené z dôvodu podania odvolania;

3. účasť na pojednávaní dňa 29. mája 2006 (pojednávanie vo veci samej);
4. účasť na pojednávaní dňa 28. januára 2009 (pojednávanie vo veci samej);
5. účasť na pojednávaní dňa 17. februára 2010 vo výške ¼, nakoľko pojednávanie sa uskutočnilo bez prejednaní veci a bolo odročené z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku zo strany žalobcu.

Celková výška trov právneho zastúpenia predstavuje sumu 5.013,86 Eur s DPH, bližšie odôvodnenie tejto sumy predkladáme v prílohe č. 1.

Žalovaní v 2./ rade navrhli, aby odvolací súd uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 61 Cb 46/1997 zo dňa 19. apríla 2010 zmenil v časti týkajúcej sa náhrady trov konania tak, že žalovaným v druhom rade prizná náhradu trov konania, alebo aby citovanú časť predmetného uznesenia zrušil a vrátil vec na nové konanie a rozhodnutie. Zároveň si uplatnili náhradu trov v odvolacom konaní.

K odvolaniu žalovaných v 3./ rade sa vyjadril žalobca podaním zo dňa 14. júla 2010. Navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalovaných v 3./ rade zamietol. Žalobca má za to, že žaloba bola podaná dôvodne a jeho konanie pri späťvzati žaloby a žiadosti o zastavenie konania v žiadnom prípade nie je možné považovať za konanie zavinené, tak ako to zákonodarca predpokladá v ustanoveniach O. s. p. V tomto prípade sa nemožno ani odvolávať na zásadu úspechu vo veci, nakoľko ku rozhodnutiu súdu o žalobe vôbec nedošlo. Odvolanie je teda neopodstatnené a účelové.

K odvolaniu žalovaných v 2./ rade sa vyjadrili žalovaní v 3./ rade a to vyjadrením zo dňa 15. júna 2010. Žalovaní v 3./ rade vo vyjadrení sa plne stotožňujú s tvrdeniami uvedenými v odvolaní žalovaných v 2./ rade zo dňa 21. mája 2010, kde použili obdobné argumenty ako žalovaní v 3./ rade v odvolaní, ktoré podali dňa 7. mája 2010.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalovaných v 2./ a v 3./ rade podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu spisu je zrejmé, že podaním zo dňa 4. marca 1997 žiadal pôvodný žalobca súd, aby zaviazal žalovaných uspokojiť pohľadávku žalobcu vzniknutú z úveru

poskytnutého na základe úverovej zmluvy č. X. voči „dlžníkovi“, strpieť predaj založených nehnuteľností. Predmetnú pohľadávku pôvodný veriteľ, S., a. s., postúpil spoločnosti S., a. s., ktorá pohľadávku postúpila spoločnosti M., a. s., a ten ju následne postúpil spoločnosti U..

Uznesením zo dňa 1. apríla 2009 súd pripustil zmenu petitu žaloby tak, že žalovaní v 1./, 2./ a v 3./ rade sú povinní zaplatiť žalobcovi sumu 1.350.992,50 Eur s príslušenstvom v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, pričom žalobca je oprávnený domáhať sa uspokojenia tejto pohľadávky proti žalovaným len do výšky výťažku z predaja nehnuteľností, na ktorých je zriadené záložné právo na zabezpečenie tejto pohľadávky.

Podaním doručeným súdu dňa 25. marca 2010 žalobca zobral žalobu späť v plnom rozsahu.

Predmetom odvolacieho konania je výrok uznesenia súdu I. stupňa, ktorým žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

V zmysle § 96 ods. 1, 3 O. s. p. navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa odseku 2 citovaného zákonného ustanovenia súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí; v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Podľa odseku 3 citovaného zákonného ustanovenia nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Vzhľadom na späťvzatie návrhu s poukazom na citované ustanovenie súd konanie zastavil.

Podľa ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa ustanovenia § 146 ods. 2 O. s. p., ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

V prípade zastavenia konania vo všeobecnosti platí, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Z tejto všeobecnej zásady existujú dve výnimky.

Prvou výnimkou je, že ak niektorý z účastníkov zaviniť, že sa konanie muselo zastaviť, je povinný nahradiť jeho trovy (§ 146 ods. 2 prvá veta). Zavinenie môže existovať na strane žalobcu aj na strane žalovaného. Súdna prax vyslovila názor, že ak navrhovateľ vezme návrh späť a nejde o prípad podľa § 146 ods. 2 druhá veta, z procesného hľadiska zásadne platí, že zaviniť zastavenie konania, a preto je povinný nahradiť odporcovi trovy konania.

Druhou výnimkou je, že ak sa pre správanie odporcu (žalovaného) vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný nahradiť trovy konania odporca – žalovaný (§ 146 ods. 2 druhá veta). Tak je to napríklad vtedy, ak žalovaný po podaní žaloby plnil žalobcovi, v dôsledku čoho žalobca vzal žalobu späť.

V danom prípade žalobca vzal späť žalobu, ktorá bola vedená proti záložcom, keďže dlžník svoju pohľadávku nesplatil a konkurz bol voči nemu zastavený pre nemajetnosť, podaním zo dňa 22. marca 2010.

Z tohto podania vyplýva, že odporcovia v 2./ rade podali dňa 23. júna 2004 žalobu o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, ktorá bola vedená na Okresnom súde Bratislava IV pod č. k. 5 C 117/04. Na základe zastavenia konania na Okresnom súde Bratislava IV už nie je z pohľadu žalobcu dôvodné pokračovať v tomto súdnom spore, a preto žalobca zobral žalobu v celom rozsahu späť. Z procesného hľadiska, teda žalobca zaviniť zastavenie konania, keďže nešlo o prípad podľa § 146 ods. 2 druhá veta O. s. p.. Preto je povinný uhradiť žalovaným v 2./ a 3./ rade účelne vynaložené trovy konania.

Súd prvého stupňa teda dospel k nesprávnemu záveru a pochybil, ak žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania v zmysle § 146 ods. 2 O. s. p. Z dôvodu

nesprávneho právneho záveru, súd prvého stupňa sa nezaoberal výškou, ktorú si žalovaní v 2./ a v 3./ rade uplatnili ako náhradu trov konania.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v časti výroku o náhrade trov konania vo vzťahu k žalovaným v 2./ a v 3./ rade v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní súd prvého stupňa rozhodne o náhrade trov konania žalovaných v 2./ a v 3./ rade spôsobom zodpovedajúcim zákonnej úprave.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

V Bratislave 27. júla 2010

JUDr. Anna M a r k o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková